

Մ. ՄԱՄԻԿՈՂՅԱՆ

ՏԻԶԵՐԸ

ԵՆԴ

ԸՆՏԱՆԻ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԴՈՂԵՐՈՅԲԸ

(ՊԵՐՈՊԼԱԶՄՈԶ)

619

Մ-22

8.659

21 JUN 2013

30 JUL 2010

619
5-22
my'

Մ. ՄԱՄԻԿՈՆԻԱՆ

1006
28653

2858

ՏԻԶԵՐԸ

Ե Ե Վ.

ԸՆՏԱՆԻ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԳՈՂԵՐՈՑԲԸ

(ՊԵՐՈՊԱԶՄՈՁ)

ԴԵՌԻՂԱՐԱՏ

1984

ՅԵՐԵՎԱՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆԻ ՓՈԽԱՐԵՆ

Կուսակցության 17-րդ համագումարում ընկ. ՍՏԱԼԻՆԸ՝ նշելով վգյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման ուղղությամբ ձեռք բերված խոշոր նվաճումները և անդրադառնալով անասնաբուծության խնդրին, շեշտեց, Վոր՝

«Անասունների քանակի ասպարիդում հաշվետու ժամանակաշրջանում մենք ունենք վոչ թե վերելք, այլ դեռևս շարունակվող անկում՝ նախապատերազմյան մեկարդակի համեմատությամբ»:

Խորհրդային Հայաստանում ևս մենք ունենք անասունների քանակի անկում, Վորի սպառնալից վիճակի մասին խոսեց ընկ. ԽԱՆՋՅԱՆԸ՝ Հայկոմկուսի (բ) Ծ-րդ համագումարում:

Կուսակցության պողպատյա առաջնորդ ընկ. ՍՏԱԼԻՆԸ խնդիր դրեց, Վոր 1934 թիվը անասնաբուծության զարգացման տեսակետից պետք է դառնա բեկման տարի, իսկ զրա համար «Անասնաբուծության զործնիրենց ձեռքը պետք է վերցնեն ամբողջ կուսակցությանը և մեր բոլոր կուսակցական ու անկուսակցական աշխատողները» (ՍՏԱԼԻՆ),

Առաջնորդի այս ցուցումներն աշխատանքի մար-

Գառ. խմբագիր՝ Ե. Ոհտեյան

Մասնագիտ. խմբագիր՝ Ռ. Արմենյան

Տնիս. խմբագիր՝ Ո. Հակոբյան

Սրբագրիչ՝ Ե. Այվազյան

Հանձնվել է արտադրության 1934 թ. մարտի 22-ին.

Ստորագրվել է տպագրելու 1934 թ. մարտի 29-ին.

Դրավիտ № 230 Տիրած 3000 Գառվեր № 237

տական ծրագիրը և ուղեցույց են հանդիսանում անասնաբուծության զարգացման գործի կազմակերպման համար:

Անասնաբուծության զարգացման խոչնդոտներից մեկն էլ հանդիսանում է ընտանի կենդանիների պիտույքի պահանջը—անասունների մալարիա (դոդերոցք)՝ վարակիչ հիվանդությունը, վորը տեղական բնույթ է կրում և ամեն տարի զգալի թվով անասուններ է զոհ տանում:

Մինչև այժմ մեր կոլտնտեսական մասսաներն ու աշխատավոր գյուղացիությունը ծանոթ չեն այս հիվանդության ելուծյանը և նրա դեմ պայքարի կոնկրետ միջոցներին: Ընկ. Մ. Մամիկոնյանի այս գրքույկը հանրամատչելի ձևով բացատրում է այդ հիվանդությունն ելուծյունը, նրա տարածման պատճառները և նրա դեմ պայքարի կոնկրետ միջոցառումները:

Մեր կոլտնտեսական ու աշխատավոր գյուղացիական մասսաները՝ կարգալով ընկ. Մ. Մամիկոնյանի այս գրքույկը, կզինվեն անասնաբուծական այս անհրաժեշտ գիտելիքով, իսկ այդ մեծ չափով կնպաստի մեր սոցիալիստական անասնաբուծության զարգացմանը:

ԳՅՈՒՆՆԻՍ

Բնագրի կենդանիների դոդերոցք (պիրուպլոզիզ)

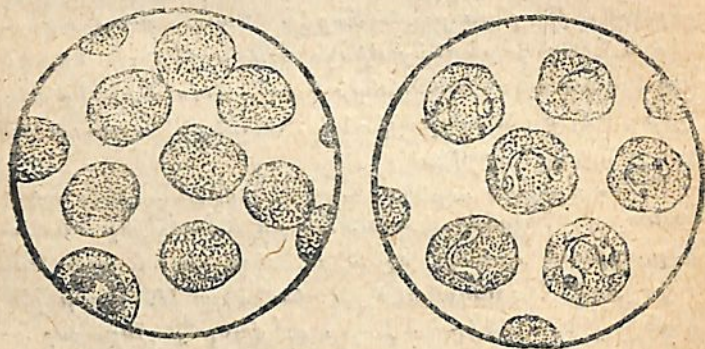
Ինչպես հայտնի է, մարդիկ վարակվում են դոդերոցքով (տենդու)՝ մոծակների միջոցով: Կենդանիների դոդերոցքն առաջ է գալիս վոչ թե մոծակների, այլ մեզ բոլորիս հայտնի տիզերի (գյանաների) միջոցով:

Տիզերն ապրում են ամեն տեղ, թե դաշտավայրերում և թե լեռներում: Տարվա նպաստավոր ամիսներին (վաղ գարնանից մինչև աշուն վերջը) նրանք բարձրանալով կենդանիների վրա՝ սնվում են նրանց արյունով, իբրև պարազիտներ, այսինքն՝ ապրում են կենդանիների հաշվին:

Դոդերոցքն ուրեմն արյան հիվանդություն է և զանազան վայրերում նրան տալիս են տարբեր անուններ, որինսկի՝ «տենդ», «չիխիր», «կզղրմա» և այլն: Դոդերոցքով հիվանդանում են համարյա թե բոլոր ընտանի կենդանիները,—խոշոր ու մանր յեղջերավոր անասունները, ձին, եղջ, շունը և այլն: Այդ հիվանդությունից ազատ չեն և վայրի կենդանիները: Յուրաքանչյուր տեսակի կենդանի ունի իր առանձնահատուկ դոդերոցքի տեսակները: Հիվանդությունն անմիջապես մի կենդանուց մյուսին չի անցնում: Վարակումը և

նրա տարածումն առաջ են բերում միմիայն տիզերը, յերբ վոր նրանք բարձրանում են կենդանու վրա և ծծում նրա արյունը՝ Հիվանդացած կաթնասուն կենդանիները պակսեցնում են տված կաթի քանակը, մյուսները՝ նիհարում, իսկ մատղաշներն ել դանդաղ մեծանում ու զարգանում:

Առաջներում կարծում էին, վոր նման հիվանդություններն առաջ են գալիս թունավոր խոտեր ուտելուց և վատ ջուր խմելուց, բայց ներկայումս պարզված է, վոր այդ հիվանդությունների պատճառը միմիայն տիզերն են: Յեթե այդպիսի հիվանդ կենդանու արյունը քննենք մանրադիտակի (միկրոսկոպի) միջոցով, նրա արյան կարմիր գնդիկներն մեջ կանանք տանձաձև պիրոպլազմներ (միարջիկներ): Հիվանդի արյան գույնը մուգ կարմրագույնից փոխվում է բաց

նկ. 1. ա) առողջ կենդանու արյունը բ) պիրոպլազմոզով հիվանդ կենդանու արյունը
կարմրագույնի, ջրիկանում ու դժվար է լիքդանում: Այդ պիրոպլազմները սնվում են կենդանու արյունով, թունավորում են նրան, առաջ են բերում ար-

յան պակասություն, դեղնություն և այլն: Յեթե հիվանդի տիզերի արյունը սրակվի նման առողջ կենդանու, կարող է վերջինս հիվանդանալ նույնպիսի դոզերով:

Տիզերի հասցրած վնասը մեր անասնապահությանը տալիս է խոշոր կորուստներ:

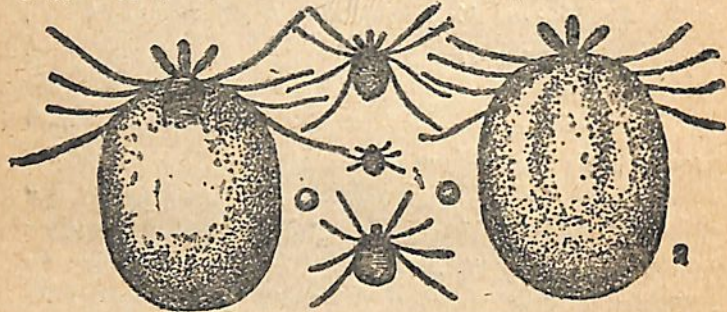
Յերկրագնդի հարավային տաք շրջաններում ներանք ավելի շատ են տարածված և բազմատեսակ են, քան հյուսիսային շրջաններում. այդ իսկ պատճառով, պարզ է, վոր անասունների պիրոպլազմները Հայաստանում ավելի շատ են և ավելի վտանգավոր, քան հյուսիսային յերկրներում:

Հայտնի է, վոր բնության մեջ յուրաքանչյուր միջատ բազմանում է տարվա վորոշ ժամանակաշրջանում, նույնը վերաբերում է նայել տիզերին: Այստեղ խոսքը վերաբերում է առանձնապես այն տիզերին, վորոնք ապրում են զաշտերում, արոտավայրերում: Այդ տիզերի տարածման դործում պակաս դեր չի խաղում նայել վոչխարաբուծական անտեսությունների քոչվորական կյանքը:

Տիզերի մի ուրիշ տեսակն ապրում է բնակարաններում, գոմերում, հավանոցներում. սրանք կոչվում են բնակաբուծական տիզեր:

Դաշտային տիզերը վաղ դարնանից բարձրանում են դաշտերում արածող ու ապրող կենդանիների վրա՝ յեղ սնվում նրանց արյունով: Նրանց կաբելի յե գլուխն էլ ձիու, յեղան, եշի, գոմշի, ուղտի, վոչխարի, այծի, շան, խոզի, հավերի, մողեսի, կրիայի, մկների և այլ կենդանիների վրա, նույնիսկ մարդու վրա: Տիզերը դարնան գարգացման այդ շրջանը պիտք է համարել

նրանց կյանքի ամենակարևոր շրջաններից մեկը: Կենդանու մարմնին կաշեկու համար, տիզը փնտռում է այնպիսի հարմար տեղ, վորտեղից կենդանուն դժվար է լինում նրան պոկել, քորելու միջոցով: Կպած գրու-թյան մեջ նրանք մնում են 5-6 օր և ծած աղյան պատճառով՝ խոշորանում՝ ուռչում, վորից հետո միայն վայր են ընկնում: Արու տիզն ափելի փոքր է լինում, քան

Նկ. № 2. Արու և եգ տիզեր

եզը և նրա չափ չի ուռչում արյունով: Եգ տիզը՝ պատըսպարվելով գետնի վրա մի հարմար տեղում, սնում է հազարավոր ձվիկներ, վորից հետո ինքը մեռնում է: Նա-յած շրջապատի պայմաններին, տարվա յեղանակին, ջերմության աստիճանին, յերկու յերեք շաբաթից հե-տո ձվիկներից սկսում են դուրս գալ մանր թրթուռներ:

Սրանք կպչելով մի վորևե կենդանու՝ սնվում են նրա արյունով, կերպարանափոխվում և դառնում հաբսնուկ (նիմֆա). վերջինս իր հերթին նույնպես կերպարանափոխվում և դառնում է հասունացած տիզ: Ուրիշ խոս ով, ինչպես շերտի ձվիկներից նախ վար-

դանում է թրթուռը, հարսնուկը և հետո թիթեռը, նույն ձևով ել տեղի յե ունենում տիզերի դարգացումը: Տար-բերությունն այն է, վոր փոխանակ թիթեռնիկի՝ այս-տեղ առաջ են գալիս տիզեր: Հասունացած տիզն ունի գլուխ, մարմին, փորիկ և չորս դույզ վոտ: Դրսից մարմինը պատած է թաղանթով, վորը կոչվում խի-տին: Արու տիզերի ամբողջ մեջքը, իսկ եգերի մեջքի առաջի մասը՝ բերանի կնճիթի ուղղությամբ, պատած է ամուր և փայլուն վահանով: Մարմնի առաջի մա-սում, մեջքի վահանի կողքերում գտնվում են աչքեր. տիզի մի քանի տեսակներն աչքեր ել չունեն: Տիզերն իրրե պարագիտներ, այսինքն՝ ուրիշ հաշվին ապրող-ներ, շատ լավ զարգացած կնճիթ ունեն. այս վերջի-նը ծածկված է կեռիկներով (չանգալներով), վորի մի-ջոցով տիզն ամուր կպչում և կենդանու մարմնին և դժվար է լինում նրան պոկելը: Չորրորդ դույզ վոտերի հետևում, մարմնի կողքերին, գտնվում են շնչառու-թյան գործարանները. փորի վրա՝ առաջի մասում բե-րանի մոտ գտնվում է սեռական գործարանը, իսկ հե-տեվի մասում՝ ափելի ցած գտնվում է հետույքը:

Յուրաքանչյուր վարակիչ հիվանդություն վարա-կումից անմիջապես հետո յերևան չի գալիս՝ չի հա-տաբերվում, բայց նա միաժամանակ զարգանում և կեն-դանու որդանիդի մեջ ծածուկ կերպով, վորից հետո միայն նկատելի յեն դառնում հիվանդության առաջին նշանները: Այդ ժամանակաշրջանը, վորը տարբեր է տարբեր հիվանդությունների համար, անվանվում է գաղտնի շրջան (ինկուբացիոն շրջան):

Պիրոպլազմոզի գաղտնի շրջանը տևում է 8—12 օր, յերբին ել 15—20 օր, վորից հետո նկատվում են

հիվանդության նշանները: Ուրեմն պետք է նկատի ունենալ, վոր կենդանին կարող է հիվանդացած լինել, բայց նրա վրա տիզեր չլինեն. դա ցույց է տալիս, վոր տիզերն արդեն վարակել են և վայր են ընկել:

Ծեր ընտանի կենդանիներից ավելի հոճախ դոշերոցքով հիվանդանում են խոշոր ու մանր յեղջերավոր անասունները և ձիերը: Հիվանդը դառնում է դառադադկոտ՝ տխուր, շատ շուտ հոգնում է իր սովորական աշխատանքի ժամանակ, աստիճանաբար դադարում է ուտելուց և վորոճալուց, բարձրանում է տաքությունը մինչև 41 աստիճան և ավելի: Անասունը խիստ նահարում է, շնչառությունը և յերակի դարկն արագանում են: Յերբեմն ել շնչառությունը ծանրանում է. հաճախ սկզբում փորը լուծում է, հետո կապնվում: Կղկղանքը ծածկված է լինում լորձով և յերբեմն է երգացած արյան բծերով: Անասունը հաճախակի պառչկում է ու տնքում: Կովերը դադարում են կաթ տալուց, յերբեմն ել հորթատում են: Աչքի, բերանի, լնդերի և քթի թաղանթները գունատվում են և դեղնում: Յերբեմն ել կենդանին արյուն է միզում: Հիվանդի այդ դրությունը տևում է 5—10 օր: Հիվանդությունը վերջնականապես պարզելու համար, անհրաժեշտ է արյունը քննել մանրադիտակի միջոցով, վորպեսզի ստույգ կերպով կարելի լինի հայտնաբերել հիվանդությունն առջ բերող պիրոպլազմը: Դրա համար արյունն ընդհանրապես վերցնում են ականջից:

Հիվանդ կենդանու դրությունն ավելի յե վատթարանում, յերբ նա շարունակում է աշխատել: Ծեր և լղար, ինչպես նայեմ աղնվացեղ կենդանիները շատ անգամ չեն դիմանում հիվանդության և հաճախ սատկում են դողերոցքից:

Հիվանդությունից նոր առողջացած, բայց գոե չկադդուրված կենդանուն աշխատեցնելը խիստ անպրադառնում է նրա առողջության վրա. այդ դեպքում հիվանդությունը հաճախ կրկնվում է և շատ անգամ կենդանին սատկում է:

Յերբ նկատվում է, վոր կենդանին իրեն լավ չի զգում, պետք է անմիջապես նրան մեկուսացնել առողջ կենդանիներից: Չպետք է կարծել, վոր հիվանդին պետք է բուժել միայն դեղորայքով, այլ անհրաժեշտ է ուրիշ միջոցներ ևս գործադրել, վորոնք կարող են ավելի կարեւոր դեր խաղալ կենդանու առողջացման գործում: Այդ միջոցները հետևյալներն են.

Հիվանդ կենդանիների գոմը պետք է լինի մաքուր, չոր, առանց միջանցիկ քամիների և հով: Հիվանդին պետք է տալ թեթև կեր, մաքուր ջուր, վորքան հիվանդը ցանկանա: Պետք է խուսափել հատկապես կերից և հացից:

Այս հիվանդության բուժումը բավական բարդ է և դժվարին: Այս դեպքում շատ բան է կախված հիվանդին խնամողից: Հիվանդի դրությունը մեղմացնելու համար՝ պետք է նրան ազատել աշխատանքից, հավաքել նրա վրայից տիզերը և վռնչացնել, հով յեղանակին դուրս բերել մաքուր ողի մեջ, պաշտպանել ցրտից, խոնավությունից և արևի ճառագայթների անմիջական ազդեցությունից:

Տաքությունն իջեցնելու յե մարսողության դործարանները մաքրելու համար, ցանկալի յե անել սառը կլիզմա: Այդ նպատակի համար պետք է վերցնել սովորական ջուր՝ 3—4 լիտր, սենյակի կամ արևի տակ յեղած ջերմաստիճանով, ռեզինի խողովակ՝ մի մա-

վոր հաստութեամբ, 1 -1½ մետր յերկարութեամբ և ձապար օրհինիս խողովակի մի ծայրն անց կացնել ձապարին, իսկ մյուս ծայրը՝ կենդանու հատույթը—ուղիղ աղիքը, ապա շուրը լցնել ձապարի մեջ: Այս գործողութիւնը ցանկալի յի կատարել որովա մեջ մի քանի անգամ:

Ինչ վերաբերում ե հատուկ բուժման, դրա համար պետք ե զլմել անասնաբուժին կամ բուժակին: Նախ քան նրանց գալը, պետք ե գործադրել հետեւյալ գեղորայքը. կամֆորի յուղ՝ 3—4 գրամ, որական 3 անգամ. գլաուբերջան աղ (լուծողական)՝ 400—500 գրամ. հիւլանդ վոչխարներին և աշներին տրվում ե կամֆորի յուղ՝ 0,5 գրամ, որական յերեք անգամ, գլաուբերջան աղ՝ 50—60 գրամ:

Բացի բուժումից, պիրոպլազմոզի դեմ պայքարելու գործում հիմնական դեր են կատարում ընդհանուր նախազգուշական ձեռնարկումները:

Յեթե տեղերում կան տիգերով վարակված արոտավայրեր, այդ դեպքում, անասնաբուժի ցուցմունքով պետք ե կազմակերպել նրա մաս-մաս ոգտագործումը: Նախորոք պետք ե լավ ուսումնասիրված լինեն տեղի պայմանները յւղ տիգերի կենցաղը:

Վերևում տասցինք, վոր բացի ընտանի կենդանիներից, տիգերի տարածման գործում պակաս դեր չեն խաղում նաև քոչվորները, վայրի կենդանիները յեղ թռչունները: Այս հանգամանքը պետք ե նկատի առնել պայքարի ընթացքում:

Վորոշված արոտավայրը բաժանում են 4—5 մասի՝ այն հաշվով, վոր յուրաքանչյուր հողամաս ոգտագործվի անասունների կողմից 10 ամսից հետո. այ-

սինքն՝ յեթե անցյալ տարի հողամասն ոգտագործվել ե հուլիսին, այս տարի նա պետք ե ոգտագործվի մայիսին: Այս ձևի պայքարի նպատակն ե՝ վոչնչացնել տիգերին քաղցի միջոցով:

Կենդանիների տեղափոխումներն իրենց մշտական միջավայրից դեպի ամառվա արոտները—յայլադները և վերադարձը տուն, պետք ե կազմակերպել այնպես, վոր նրանք իրենց հետ, իրենց կաշվի վրա չտեղափոխեն տիգեր: Կենդանիները ճանապարհելուց առաջ, ուշի-ուշով պետք ե ստուգել, թե արդոք նրանց վրա չկան տիգեր: Յեթե կան, պետք ե խնամքով մաքրել մինչև վերջին տիգը—թե խողորները, թե վոքերը: Նրանց հեշտ ե պոկելը, յեթե կենդանուն պոսկեցնենք մեջքի վրա: Տիգերը շատ են սիրում կոչել կենդանու աղբերին, վզին և մարմնի այլ մասերին: Հավաքած տիգերին պետք ե անպայման վոչնչացնել:

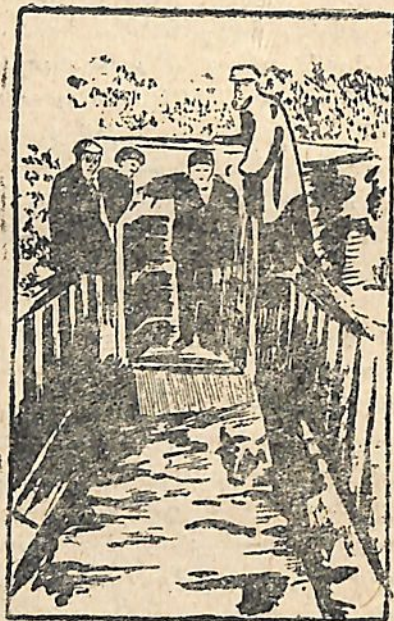
Մեր այն դաշտավայրերում, վորտեղից պարբերաբար անասուններին սար են քշում, տիգերի մաքրելը ցանկալի յի կատարել այն ժամանակ, յերբ այդ վայրերում տիգերը նոր են սկսում զարթնել: Այդպես ել կատարել կենդանիների վերադարձին—յերբ բնության մեջ ել հանդես չեն գալիս տիգերը, աշնան և ձմրան անբարենպաստ յեղանակների պատճառով:

Ինտենսիվ կուլտուրաներով (բամբակ, ծխախոտ, առվույտ և այլն) զբաղված հողամասերն ստեղծում են տիգերի զարգացման համար ունապաստ պայմաններ:

Տիգերի վոչնչացման գործում մեծ դեր ե խաղում անասունների լողացնելը հատուկ ավազանում. 10 լիտր ջրի մեջ լուծում են—մկնդեղային նատր՝ 32 գրամ (50 % AS₂O₃), կանաչ սոսպոն՝ 14 գրամ, նավթ՝ 50

գրամ, կամ թե միմիայն մկնդեղային լուծույթով: Այս հեղուկն սպանիչ կերպով է ազդում տիգերի վրա (10 լիտր ջրին 32 գրամ):

Պայքարի այս ձևը շաղկապված է արտավայրերի ոգտագործման սխառմի հետ, վորը թե մեզ մոտ է թե ուրիշ յերկրներում տվիլ է փայլուն արդյունք: Վորոշ գրական հետևանք է ստացվում, յերբ տիգերով

Նկ. № 3 Անասուններին լողացնելը.

ծածկված անասուններին քսում կամ նրանց մաքնի վրա սրսկում են վերոհիշյալ ձևով պատրաստված հեղուկը:

Հակառիզային ավազանները ցանկալի յե կառուցել ջրի մոտ, կարճ՝ ամուր հողամասերում և խուսափել ճահճային տեղերից:

Ավազանը պետք է ունենա տախտակե դռներեց ծածկոց, վորպեսզի ավազանի միջի լուծույթը պաշտպանվի գոլոշիացումից և անձրևներից:

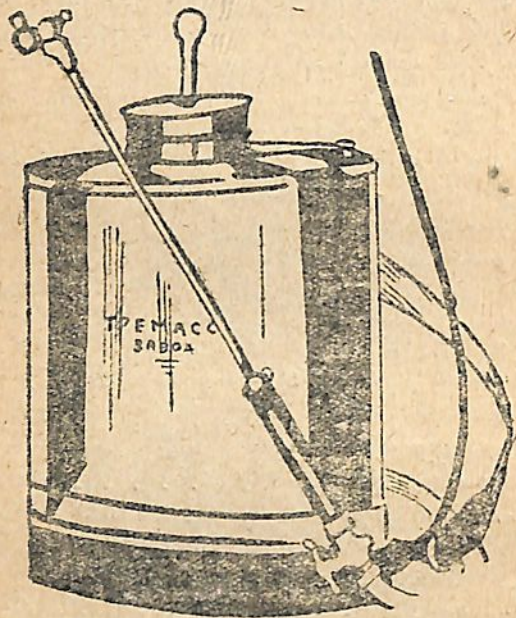
Ավազանի լողարանային մասը կարելի յե պատրաստել քարեց, աղյուսից, յերկաթ-բետոնից, անպայման քսելով ներսի մակերևույթը ցեմենտի շողախով կամ ձյութած փայտե տախտակներից:

Հակառիզային ավազան պատրաստելիս պետք է նկատի ունենալ հետևյալ չափերը:

Լայնությունը՝ մինչև լուծույթի մակերևույթը	1,4	մետր
Լայնությունը՝ հատակում	0,6	»
Խորությունը՝ մինչև լուծույթի մակերևույթը	1,85	»
Ավազանի պատերի բորձրությունը՝ լուծույթի մակերևույթից	0,5	»
Հատակի յերկարությունը (հորիզոնական դժով)	7,0	»
Յելքի յերկարությունը (հորիզոնական հարթապատկերը)	6,0	»
Մուտքի յերկարությունը (45° անկյունաչափ հորիզոնական հարթապատկերով սայթաքման հրապարակը)	1,0	»
Յերկաթ-բետոն ավազանի պատի հաստությունը	0,2	»
Աղյուսի ավազանի պատի հաստությունը	1	աղյուս
Փայտե ավազանի պատի հաստությունը	5	սանտ.

Տիգերի դեմ պայքարելու ամենալավ միջոցներից
և համարվում մկնդեղային աղից (նատրից) պատ-
րաստված լուծույթը ջրի մեջ, իր 16% անջուր (ան-
հիդրիդ) մկնդեղային աղի քանակությամբ:

Վերջը դեպքերում այս ստանդարտ լուծույթին ա-
վելացնում են կանաչ սապոն, նավթ հետեյալ հարա-
բերությամբ:

Նկ. № 4. Սրահիչ մեքենա—Տրեմա.

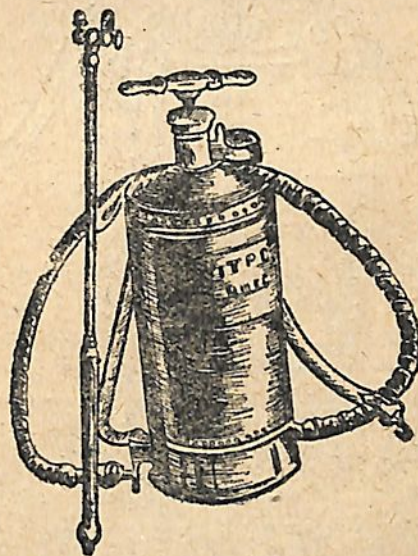
Մկնդեղային աղ (50% պարունակությ.)	32	գր.
Կանաչ սապոն	14	գր.
Նավթ	50	»

Զուր 10 լիտր.

Ավազանի արտադրողականությունն ոքվա մեջ
փոփոխական է, նայած անասունների քանակին և յե-
ղանակի դրության:

Ընդհանրապես, միջին թվով 200 գլխից բաղկա-
ցած նախրի լողացնելը իլում է մի ժամ ժամանակ,
չհաշվելով նրանց դաշտից քշել բերելը և հետ տանե-
լը: Սյսինքն՝ կենդանին ավազանում անց է կացնում
20 վայրկյան, իսկ մի կենդանու վրա ծախսվում է մի-
ջին թվով 2,5—3 լիտր լուծույթ:

2838 1006 28653

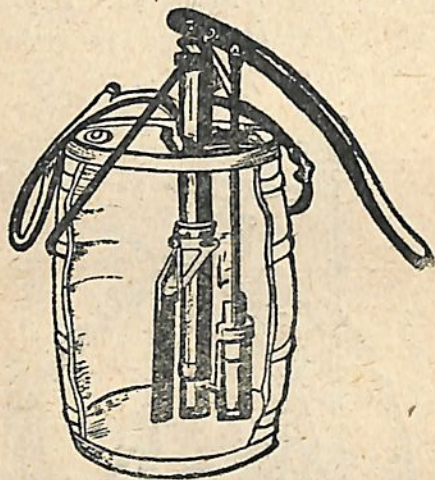

Նկ. № 5. Սրահիչ մեքենա—Գոմեն.

Ուրեմն, յերը ավազանով անցնում է 5000-8000
գլուխ անասուն, պետք է ավազանի միջի լուծույթը

փոխել, վորովհետև նա անպետքանում, կեղտոտվում և

Տիգերի դեմ պայքարելու ձևերից մեկն է՝ տիգոս տնասուններից արտաքինից սրսկել վերոհիշյալ հակա-տիգային լուծույթով, մեղ բոլորիս հայտնի, այգեգործ-ծության մեջ գործածվող սրսկիչ մեքենաներով,—«Պո-մեն», «Եկոնոմ», «Ավտոմակ», «Տրեմատ» սխեմանե-րի կամ ռուսերական ջրսրսկիչով (գլխավորապես),

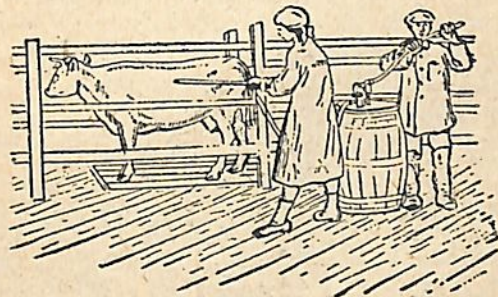
Նկ. 6 «Ավտոմակ»

Այս ձևի սրսկման համար անհրաժեշտ է պատ-քաստել համապատասխան գազգյա՝ տնասուններին մեջն առնելու համար կամ նրանց կապել այնպես, վոր տնասունը չկարողանա շարժվել տեղից:

Յեթե տնասունթյունը հնարավորություն չի ու-նենում տնասուններին լողացնել և սրսկել հակա-տիգային հեղուկով, յեղնելով տեղի ու նման այլ պայ-

մաններից, նա կարող և այդ լուծույթը քսել տնասուն-ների:

Մեր բամբակացան շրջաններում, վորտեղ տնա-սունների դողերոցքն ավելի հաճախակի յե, իսկ մյուս կողմից ել՝ արատավայրերի պակասություն և զգաց-վում, ցանկալի յե կենդանիներին պահել բնակարան-

Նկ. 8 Կենդանիների սրսկումը:

ներում և դուրս չթողնել դաշտ արածելու: Այս դեպ-քում պետք է ել ավելի խիստ հետևել, վորպեսզի թարմ խոտի, կանաչ ճյուղերի և արիչ կենդանիների միջոցով տիգեր ներս չբերվեն:

Այն տնասունթյունները, վորոնք անհրաժեշտ են գտնում պահել աղնվացեղ տնասուններ, ցանկալի յե ձեռք բերել նրանց մատուց հասակից, տարվա այն յեղանակին, յիրբ չեն դարձնում տիգերը: Պետք է ա-սել, վոր մատղաշներն ավելի թեթև ևն անցկացնում հիվանդությունները և հետագայում ել չեն հիվանդա-նում դողերոցքով:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0289254

8659

ԳԻՆԸ 30 Կ.

Մ. ԱՄԱՆԻԱՆ

Սիրաբանություն